
PERSPECTIEVEN VOOR GROENE DIENSTEN

Marien Borgstein

Het beleid ziet groene diensten steeds meer als mogelijke economische drager voor een gebied naast de gangbare landbouwproductie. Deze ontwikkeling voltrekt zich op landelijk niveau bij het Ministerie van LNV, maar ook bij provincies en in de gebieden zelf. Centraal in de discussie over groene diensten staat de vraag waar de kansen zitten voor groene diensten als nieuwe economische dragers. Het LEI heeft een eerste inventarisatie gedaan in het Land van Wijk en Wouden, een landelijk gebied gelegen tussen de steden Leiden, Alphen aan den Rijn, Zoetermeer en Leidschendam, voor de provincie Zuid-Holland en de gebiedscommissie. Hieruit blijkt dat stedelingen en inwoners van het gebied kansen zien voor groene diensten. Hierbij denken zij aan recreatie en ontspanning, zorg en onderwijs.

De landbouw en de boeren zijn voor de bezoekende stedeling en de inwoner van Land van Wijk en Wouden de dragers van het gebied. Hun toekomst staat onder druk door de lagere opbrengsten voor landbouwproducten zonder dat daar voldoende compensatie tegenover staat voor hun bijdrage aan het onderhoud en beheer van het landschap dan wel andere verbredingactiviteiten. Ook streekproducten bieden (nog) geen uitkomst omdat het assortiment te beperkt is en het distributiesysteem richting (potentiële) klant nog niet optimaal functioneert. Het kopen van streekproducten ziet men nu nog meer als onderdeel van een recreatief bezoek aan het gebied.

Recreatie

Land van Wijk en Wouden scoort goed als het gaat om mogelijkheden voor *recreatie en ontspanning*. Men omschrijft het gebied in termen van een open agrarisch polderlandschap met karakteristieke cultuurhistorische kenmerken waar het leuk is om te wandelen, te fietsen of te genieten van de natuur. De infrastructuur en het onderhoud van algemene voorzieningen zouden echter beter kunnen. De voortgaande verstelijking tast het uiterlijk van het gebied aan. De verstedelijking wordt door de mensen minder gezien als mogelijke kans voor ondernemers in termen van nieuwe potentiële markt voor groene diensten. Om de aantasting van het gebied tegen te gaan, denkt men aan zoneringsmiddelen middels zogenaamde recreatieve concentratiepunten. Dit biedt kansen voor recreatie-ondernemers maar ook voor boeren die relatief dicht bij de stad zitten.

Zorgboerderijen

Zorg op zorgboerderijen in het Land van Wijk en Wouden is een concurrerend alternatief voor een Dag Activiteiten Centrum in de omgeving. Op de zorgboerderij moet dan wel voldaan zijn aan een aantal randvoorwaarden als begeleiding, invulling van een dagprogramma en veiligheid. De verdere ontwikkeling van persoonsgebonden budgetten biedt mogelijkheden voor de financiering van zorgdiensten op een boerderij. Zorginstellingen brengen wel nadrukkelijk de behoefte aan meer informatie over de zorgmogelijkheden op (bestaande) zorgboerderijen naar voren.

Educatie

Net als zorginstellingen zijn ook de *onderwijsinstellingen* enthousiast over de mogelijkheden voor boer en boerderij binnen hun lesprogramma, resulterend in aanschouwelijk onderwijs. Ook al hebben de scholen vaak maar een beperkt budget, toch ziet men mogelijkheden, zeker wanneer het vouchersysteem zoals we dat nu kennen voor het stimuleren van cultuurbezoek gekopieerd zou worden richting boerderijbezoek. De boer heeft wel concurrentie van de reeds bestaande Natuur Milieu Educatieve centra in verschillende steden. Deze NME-centra kunnen middels een gemeentelijke subsidie hun diensten (lesmateriaal, rondleiding en bezoek kinderboerderij) gratis aanbieden en zijn vaak dichterbij qua afstand dan een boerderij in het buitengebied. Verder zeggen de onderwijsinstellingen behoefte te hebben aan een intermediair die vraag en

aanbod weet te matchen. Een dergelijke schakel kan tegelijkertijd een bijdrage leveren aan het ondersteunen dan wel vergroten van de naamsbekend van het gebied.

Tussenpersoon belangrijk

Om groene diensten perspectiefvol uit te kunnen werken, is het noodzakelijk om de potentiële geldstroom richting Land van Wijk en Wouden verder te ontwikkelen. Om dit te kunnen realiseren zal de naamsbekendheid van het gebied verder vergroot dienen te worden middels algemene marketing. Inhoudelijk zal hierbij breder moeten worden gekeken dan landbouw, recreatie en ontspanning alleen. Ook zorg en educatie zullen nadrukkelijk aan de orde moeten komen. Een belangrijke randvoorwaarde bij het promoten van het gebied is dat de huidige gebruikers tevreden zijn over de verschijningsvorm van het gebied en het graag zo willen houden.

Wanneer je praat over groene diensten, dan praat je over partijen die elkaar nu nog niet (goed) kennen. Daarom is er, zeker voor zorg en educatie, een duidelijke behoefte aan een tussenpersoon. Deze tussenpersoon kan ervoor zorgen dat vraag en aanbod elkaar weten te vinden en dat er de juiste match gemaakt wordt.

Meer informatie:

Rapport 7.01.08 *Recreant, patiënt en leerling: de stedeling aan het woord over Land van Wijk en Wouden.*